

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POREZU NA DOBIT

Član 1.

U Zakonu o porezu na dobit („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/16), u članu 2. u stavu 2. tačka a) mijenja se i glasi:

pojam „porezni obveznik“ znači svako pravno lice koje samostalno obavlja djelatnost proizvodnje i prodaje proizvoda i pružanja usluga na tržištu radi sticanja dobiti.

U istom članu u tački b) brišu se riječi „fizičko ili“.

U istom članu u tački h) na kraju rečenice briše se „tačka zarez“ i dodaje se „i računovodstvene politike i zabilješke.“

Član 2.

U članu 3. u stavu 4. riječi „ostvarenog prihoda od rezidenta“ mijenjaju se riječima „ostvarene dobiti na teritoriji“.

Član 3.

U članu 4. u stavu 1. u tački c) brišu se riječi „federalne, kantonalne i lokalne ustanove“, a riječi „dobara, osim dobara koja se koriste ili su se koristila za obavljanje djelatnosti na tržišnom osnovu“ mijenjaju se riječima „sredstava, osim ukoliko ostvaruju dobit iz prihoda privredne djelatnosti.“

Član 4.

U članu 5. u stavu 1. u tački 2. brišu se riječi „stvarne“ i „i nadzor poslovanja“.

Član 5.

U članu 6. u stavu 5. tačka d) mijenja se i glasi:

„Održavanje stalnog mjesta poslovanja isključivo u svrhu nabavke roba.“

U istom članu u istom stavu u tački e) brišu se riječi „pripremnih ili“.

U članu 6. stav 6. se briše.

Član 6.

U članu 7. u stavu 5. briše se riječ „dokumentovane“.

Stavovi 6. 7. 8. i 9. se brišu.

Član 7.

Iza člana 7. dodaje se novi član 7a. koji glasi:

(1) Porezna osnovica poslovnih jedinica nerezidenta, uključujući podružnice iz RS-a i BD-a jeste dobit utvrđena prema ovom zakonu koja se može pripisati poslovnoj jedinici u Federaciji BiH.

(2) Pri utvrđivanju porezne osnovice, dobit poslovne jedinice mora odgovarati onoj dobiti koju bi ostvarila poslovna jedinica kad bi bila zasebno i nezavisno društvo koje se bavi istim ili sličnim poslovanjem pod istim ili sličnim okolnostima, te kad bi poslovala potpuno samostalno s društvom čija je poslovna jedinica.

(3) Pri utvrđivanju dobiti poslovne jedinice priznaju se rashodi nastali za potrebe stalne poslovne jedinice, uključujući opće upravne i administrativne rashode, bilo da su nastali u FBiH ili u inostranstvu (odnosno RS-u ili BD).

(4) Rashodi iz stava 3. neće se priznati u slučaju da se ne mogu dokumentovati. Za svrhe alokacije općih upravnih i administrativnih rashoda, porezni obaveznik mora imati validan dokument da su troškovi nastali, uključujući i opise metode alokacije.“

Član 8.

U članu 8. riječi „ukoliko nije drugačije propisano ovim zakonom“ se brišu.

Član 9.

U članu 9. stav 1. mijenja se i glasi:

(1) Porezno nepriznatim rashodima smatraju se:

- a. zatezne kamate i troškovi postupka prinudne naplate javnih prihoda koji se plaćaju i obračunavaju prema poreznim administracijama;
- b. sudski troškovi vezani za sporove oko javnih prihoda bilo da ih je porezni obaveznik stvarno snosio ili da su nadoknađeni;
- c. novčane kazne koje izriče nadležni organ;
- d. izdaci političkim strankama;
- e. tehničke rezerve osiguranja formirane iznad visine propisane od strane Agencije za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine;
- f. finansijski rashodi iznad iznosa propisanog članom 18. ovog zakona;
- g. rashodi na ime ispravke vrijednosti potraživanja od lica kome se istovremeno duguje, do iznosa obveze prema tom licu;
- h. zatezne kamate, penali i ugovorne kazne između povezanih lica;
- i. rezervisanja koja nisu u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji.

Član 10.

U članu 10. stav 1. mijenja se i glasi:

„Rashodi nastali na ime otuđenja zaliha po bilo kom osnovu priznaju se u iznosima iskazanim u finansijskom izvještaju primjenom metode prosječne nabavne cijene.“

U istom članu stav 2. se briše.

Stav 3. postaje stav 2.

Član 11.

U članu 12. u stavu 1. riječi „od 30% rashoda reprezentacije“ mijenjaju se riječima „do 3% ukupnog prihoda.“

U istom članu u stavu 2. na kraju rečenice briše se tačka i dodaje „i plaćeni PDV po računima reprezentacije“.

U istom članu u stavu 3. iza riječi donacija dodati riječi „u neto iznosu“.

Član 12.

U članu 13. u stavu 3. nakon riječi rokovima, dodaju se riječi „u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji i drugim posebnim propisima, a koje detaljnije pravno lice definira svojim internim aktom“, broj „4“ mijenja se brojem „5“, a riječ „promet“ mijenja se riječju „prihod“.

U istom članu u stavu 4. brišu se riječi „rabata, popusta“.

Član 13.

U članu 14. na kraju rečenice briše se tačka i dodaje se tekst „u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji.“

Član 14.

U članu 15. u stavu 1. iza riječi „nastanka“ dodaju se riječi „ili pri utvrđivanju oporezive dobiti u skladu sa MRS“, a ostali dio teksta se briše.

Član 15.

U članu 16. stav 3. mijenja se i glasi:

„Osiguravajućim društvima priznaje se kao porezno dopustiv rashod zakonom propisane tehničke rezerve osiguranja, koje su dužni formirati prema propisima Agencije za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine, pod uslovom da je rezerva uključena u bilans uspjeha.“

Stav 4. se briše.

Dosadašnji stav 5. postaje stav 4.

Član 16.

U članu 17. stav 1. riječi „pod uslovima“ zamjenjuju se riječima „pod uslovom da“.

Član 17.

Član 18. se briše.

Član 18.

U članu 19. u stavu 1. riječi „na način propisan ovim članom“ zamjenjuju se riječima „na način propisan Zakonom o računovodstvu i reviziji i pod uslovima određenim MRS.“

U istom članu stav 2. mijenja se i glasi:

„Porezno priznate stope amortizacije dugotrajne imovine maksimalno iznose:

- a. građevinski objekti - 5% ,
- b. komunalni objekti - 10% ,
- c. oprema, hardver, vozila, postrojenja - 15%,
- d. oprema za vodoprivredne, vodovodne i kanalizacijske sisteme - 15%,
- e. softver i oprema za zaštitu okoliša - 33,3%
- f. nematerijalna imovina u skladu sa ugovorenim ili procijenjenim vijekom korištenja.“

U istom članu u stavu 3. riječi „vlastita“ se briše.

U istom članu stav 4. se briše.

Stavovi 5. i 6. postaju stavovi 4. i 5.

U članu 19. u novom stavu 4. iza riječi „vodi u“ dodaje se riječ „vanbilansnim“.

U istom članu iza novog stava 5. dodaje se novi stav 6. koji glasi:

„Sredstva iz donacija nemaju amortizaciju a prihod se obračunava u skladu sa vremenskim rasporedom korištenja osnovnog sredstva.“

Član 19.

U članu 20. u stavu 1. iza riječi „koja služi za sprečavanje zagađivanja zraka, vode, zemljišta i ublažavanje buke“ dodaju se riječi „ukoliko se ta imovina koristi duže od 8h dnevnog rada, povećavat će se u skladu sa procentom korištenja u okviru 24h, što se definira internim aktom firme.“

Član 20.

U članu 21. u stavu 1. iza riječi dobit, briše se tačka i dodaje dio teksta „u skladu sa važećim zakonima.“

Član 21.

U članu 22. u stavu 1. briše se tačka, stavlja zarez i dodaje tekst „do nivoa priznatog ukupnog prihoda.“

Član 22.

U članu 23. stav 2. se briše.

Član 23.

U članu 24. stav 2. se briše.

Stavovi 3. 4. 5. i 6. postaju stavovi 2. 3. 4. i 5.

Član 24.

U članu 25. u stavu 4. riječ „ne“ se briše.

Član 25.

U članu 30. u stavu 2. riječi „stečaja odnosno“ se brišu.

Član 26.

U članu 31. broj „10“ zamjenjuje se brojem „8“.

Član 27.

U članu 36. stav 2. mijenja se i glasi:

„Poreznom obavezniku koji je u godini za koji se utvrđuje porez na dobit izvršio investiranje u stalna sredstva i dugoročne plasmane u skladu sa MRS umanjuje se osnovica za porez za iznos investiranja, a maksimalno do iznosa ostvarene dobiti.“

Postojeći stav 3. se briše.

Dodaje se novi stav 3. koji glasi:

„Poreznom obavezniku koji je u godini za koju se utvrđuje porez na dobit ostvario prihod po osnovu izvoza, umanjuje se obaveza obračunatog poreza za onoliko procenata, koliko prihod ostvaren izvozom učestvuje u ukupnom prihodu za tu godinu.“

Stav 4. mijenja se i glasi:

„Ako porezni obaveznik u periodu od 5 uzastopnih godina izvrši investiranje u stalna sredstva i dugoročne plasmane u skladu sa MRS u ukupnom iznosu od najmanje 20 miliona KM, s tim da u prvoj godini investira najmanje 4 miliona KM umanjuje se iznos obračunatog poreza na dobit za 50%“.

Postojeći stav 5. se briše.

Dodaje se novi stav 5. koji glasi:

„Ukoliko porezni obaveznik investira iznos od najmanje 20 miliona KM u kraćem razdoblju od pet godina ima pravo na umanjenje poreske obaveze 50% kao da je investirao pet godina.“

Stavovi 6. i 7. se brišu.

Stav 8. postaje stav 6.

Stav 9. postaje stav 7.

Član 28.

Član 37. mijenja se i glasi:

(1) Poreskom obavezniku umanjuje se porez na dobit za novoprimitljene zaposlenike i to za:

1. 100% za prvu godinu
2. 75% za drugu godinu
3. 50% za treću godinu
4. 25% za četvrtu godinu.

(2) Porezni obaveznik ima pravo na porezno priznati rashod u visini četverostrukog iznosa bruto plaće isplaćene zaposlenim osobama sa invaliditetom.

Alternativa:

U članu 37. u stavu 1. tačka a) mijenja se i glasi:

„Trajanje ugovora o radu mora biti najmanje na razdoblje 6 mjeseci s punim radnim vremenom ili na kraće razdoblje, ali koje u kontinuitetu traje minimalno 6 mjeseci.“

U tački b) broj „pet“ mijenja se sa brojem „jedan“.

Postojeći stav 2. se briše.

Dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„Porezni obaveznik ima pravo na porezno priznati rashod u visini četverostrukog iznosa bruto plaće isplaćene zaposlenim osobama sa invaliditetom.“

Član 29.

U članu 38. u stavu 1. tačka b) briše se.

Dosadašnje tačke od tačke c) do i) postaju tačke od b) do h).

Član 30.

U članu 41. u stavu 2. tačka b) se briše.

Član 31.

U članu 45. u stavu 2. tačka c) se briše.

Član 32.

U članu 55. stav 2. mijenja se i glasi:

„Obveznik ne može davati pozajmice, niti može vršiti prenos imovine bez naknade na druga pravna lica ukoliko ima neizmirenih obaveza po osnovu plaćanja javnih prihoda ili obaveza prema uposlenicima s osnova prihoda od nesamostalne djelatnosti.“

Član 33.

U članu 58. u stavu 2. riječi „3.000 do 100.000,00KM“ zamjenjuju se riječima „1.500,00KM do 10.000,00KM“.

U članu 58. u stavu 3. riječi „2.500,00 KM do 10.000,00 KM“ mijenjaju se riječima „500,00 KM do 2.500,00 KM“.

Iza stava 4. dodaju se stavovi 5. 6. i 7. koji glase:

„(5) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 1.500,00 KM kaznit će se za prekršaj nadležni organi za nadzor, primjenu, kontrolu i provedbu ovog Zakona ako:

a) pravilno ne primjenjuju i krše procedure za nadzor, primjenu, kontrolu i provedbu ovog Zakona i drugih podzakonskih akata;

b) neopravdano poreskom obavezniku uskrate besplatne informacije o poreskim propisima ili osnovnu pravnu pomoć;

c) neopravdano poreskom obavezniku uskrati uvid u podatke o utvrđivanju i naplati poreza koji se o njemu vode kod nadležnih organa ili, na zahtjev poreskog obaveznika, ne izmjeni nepotpune, odnosno netačne podatke o poreskom obavezniku.

(6) Novčanom kaznom od 3.000,00 KM do 50. 000 KM kaznit će se nadležni organi za nadzor, primjenu, kontrolu i provedbu ovog Zakona za ponovljene prekršaje iz stava 6. ovog člana.

(7) Za ponovljeni prekršaj iz stava 6. ovog člana novčanom kaznom u iznosu od 2.000, 00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se i odgovorna lica u nadležnim organima za nadzor, primjenu, kontrolu i provedbu ovog zakona.“

OBRAZLOŽENJE

ZA DONOŠENJE ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POREZU NA DOBIT

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu III.1. tačka c), koji je izmijenjen Amandmanima VIII, LXXXIX i CVI, i člana IV.A.20.(1) j) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojima je u isključivoj nadležnosti Federacije donošenje propisa o finansijama i finansijskim institucijama Federacije i fiskalna politika Federacije, a Parlament Federacije, uz ostala ovlaštenja predviđena Ustavom, odgovoran je za donošenje zakona kojima se razrezuje porez ili na drugi način osigurava potrebno finansiranje.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Postojeći Zakon o porezu na dobit ima niz slabosti, koje se prije svega ogledaju u nedorečenosti pravne norme i neusklađenosti sa drugim važećim propisima u Federaciji BiH.

Izmjene i dopune Zakona dovest će do harmonizacije sa drugim važećim propisima: Zakonom o računovodstvu i reviziji („Službene novine Federacije BiH“, broj: 83/09), Zakonom o privrednim društvima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 81/15), Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) i Klasifikacijom djelatnosti BiH 2010.

Glavne promjene u Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit odnose se na:

- uvođenje poreskih olakšica po osnovu izvoza
- umanjeње poreske obaveze u skladu sa investiranjem koje izvrši porezni obveznik
- uvođenje poreskih olakšica po osnovu zapošljavanja lica sa invaliditetom
- smanjenje porezne stope.

Ukidanje olakšica za izvoznike koje su postojale u ranijem Zakonu, ima višestruke negativne posljedice na ukupnu privredu u FBiH. Ukidanje je kratkoročno „zakrpilo“ budžetske rupe, dok dugoročno dovodi do gušenja proizvodnje i izvoza, izvlačenja stranog kapitala, smanjenja novih investicija i radnih mjesta, a što ozbiljno utječe na ukupnu ekonomsku stabilnost države. Zbog toga je neophodno ponovno uvođenje poreskih olakšica po osnovu izvoza.

Također, cilj države je da investiranjem podiže konkurentnost domaće privrede, veće zapošljavanje, a po tom osnovu i veće punjenje budžeta i vanbudžetskih fondova. Nesporno je da je u Federaciji BiH došlo do pada investicija, stoga je neophodno u zakonu poreskim olakšicama podstaći investicije, obzirom na njihov značaj.

Obzirom da je Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju lica sa invaliditetom predviđa da pravno i drugo lice koje zapošljava lice sa invaliditetom ima pravo na porezne olakšice utvrđene poreskim propisima, stoga ovaj zakon treba regulisati navedene olakšice.

Smanjenje porezne stope po kojoj se plaća porez na dobit djeluje stimulatивно za nove investicije, naročito strane. Smanjenjem će se postići najmanje neutralan efekat naplate

poreza. U zemljama okruženja gdje je porezna stopa 10%, 12%, ili više, postoji veliki broj poreznih olakšica, tako da je on realno puno manji.

III. OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBI

Članom 1. predložene su nove definicije pojmova „porezni obveznik“, „lice“ i „finansijski izvještaj“.

Predloženim izmjenama tačke a), pojam poreskog obveznika usklađen je sa članom 2. Zakona o privrednim društvima. Jedino privredna društva mogu ostvarivati dobit obzirom da se i osnivaju radi sticanja dobiti. Shodno tome, jedino dobit privrednih društava može biti predmet oporezivanja ovog zakona.

U tački b) u kojoj se definira pojam „lice“ briše se fizičko lice, jer fizička lica plaćaju porez na svoj prihod prema Zakonu o porezu na dohodak i drugim podzakonskim aktima. Sasvim je opravdano da prihod fizičkih lica nije predmet oporezivanja ovim zakonom.

Izmjena tačke h) u kojoj je definiran pojam „finansijski izvještaj“ u cilju je usklađivanja sa Zakonom o računovodstvu i reviziji i Međunarodnim računovodstvenim standardom (MRS). *Član 36. Zakona o računovodstvu i reviziji* propisuje bilješke kao sastavni dio godišnjih finansijskih izvještaja. MRS 1 propisuje kao sastavni dio finansijskog izvještaja i zabilješke koje sadrže sažetak važnih računovodstvenih politika i druga objašnjenja.

Obzirom da je obavezna primjena Međunarodnih računovodstvenih standarda, u svim oblastima koje oni uređuju, regulisana članom 2. Zakona o računovodstvu i reviziji i Odlukama o objavljivanju i primjeni MRS-a i MSFI-a, ne mogu se drugim zakonom derogirati odredbe Zakona o računovodstvu i reviziji.

Članom 2. predložena je izmjena člana 3. Zakona, u smislu da se ne pravi razlika između predmeta oporezivanja rezidenta i nerezidenta.

Prihod je bruto priliv ekonomskih koristi tokom perioda koji proizlazi iz redovnih aktivnosti pravnog lica i koji ima za posljedicu povećanje kapitala. Dobit označava razliku između prihoda i rashoda. Predmet oporezivanja po ovom zakonu je dobit a ne prihod. Obzirom da je predmet oporezivanja ovog zakona dobit, sasvim je nelogično da se pravi razlika između rezidenata i nerezidenata, u smislu da se kod nerezidenata plaća porez po osnovu ostvarenih prihoda od rezidenta na teritoriji Federacije BiH. Postojeće rješenje je loše definisano. Primjera radi, rezident može ostvariti veće rashode od prihoda i u tom slučaju nije ostvario dobit, već će imati gubitak. Prema postojećem rješenju njemu će se u tom slučaju oporezovati prihod što će njegovo finansijsko stanje dovesti u još teži položaj. Ne vidimo razlog zašto praviti razliku između predmeta oporezivanja rezidenta i nerezidenta. Dakle, nerezident po ovom zakonu treba plaćati porez na osnovu ostvarene dobiti rezidenta Federacije BiH a ne prihoda rezidenta FBiH.

Članom 3. predložena je izmjena člana 4. Zakona, u smislu usklađivanja pojmova sa Zakonom o računovodstvu i reviziji i Međunarodnim računovodstvenim standardima.

Sve ustanove su oslobođene plaćanja poreza na dobit u skladu sa tačkom c), stoga je nepotrebno da se posebno propisuju federalne, kantonalne i lokalne ustanove. Nijedan zakon ne poznaje pojam „lokalna ustanova“ niti je ovaj pojam definisan u članu 2. ovog zakona.

Međunarodni računovodstveni standardi ne prepoznaju pojam „dobro“ kao računovodstveni termin, već navode pojam „sredstvo“. Predložena izmjena je u cilju usklađivanja terminologije sa Zakonom o računovodstvu i reviziji i MRS-om. Članom 2. Zakona o računovodstvu i reviziji i Odlukama o objavljivanju i primjeni MRS-a i MSFI-a propisana je obavezna primjena Međunarodnih računovodstvenih standarda, u svim oblastima koje oni uređuju i ne mogu se Zakonom o porezu na dobit derogirati odredbe Zakona o računovodstvu i reviziji. Prema postojećem rješenju inspekcije, drugi organi i poslodavci će ga pogrešno tumačiti i primjenjivati. Također, problem može biti i u sudskoj praksi, jer će sud u konkretnom slučaju odbacivati rješenja kontrolnih organa zbog neusklađenosti propisa i pojmova.

Nejasno je definisan pojam „djelatnosti na tržišnom osnovu“. Navedeni pojam nije regulisan u članu 2. ovog zakona koji reguliše pojmove koji se koriste u Zakonu, niti u bilo kojem drugom zakonu.

Članom 4. predložena je izmjena člana 5. Zakona, u smislu usklađivanja sa drugim važećim zakonima na teritoriji Federacije BiH.

Pojam „stvarna uprava“ nije definisan u članu 2. ovog zakona niti nekim drugim zakonom. Zakon o privrednim društvima ne poznaje pojam „stvarna uprava“ društva, odnosno definisana je samo uprava društva.

U skladu sa članom 257. Zakona o privrednim društvima nadzor poslovanja za pravna lica vrši Nadzorni odbor. Prema Zakonu o javnim preduzećima u FBiH nadzor poslovanja od strane nadzornog odbora i nadzornih organa imaju samo javna preduzeća. Nadzor poslovanja je širok pojam koji obuhvata inspekcije, kontrole, revizije itd. Potrebno je brisati „nadzor poslovanja“ obzirom da je neadekvatno upotrijebljen, te može samo dovesti do različitih tumačenja i nesporazuma u praksi kako od strane pravnih lica, tako od strane inspektora i drugih nadzornih organa.

Članom 5. predložena je izmjena člana 6. Zakona, u smislu preciziranja zakonskih odredbi, kako ne bi došlo do različitih tumačenja. Također, predloženom izmjenom doći će do usklađivanja sa Klasifikacijom djelatnosti BiH 2010.

„Održavanje stalnog mjesta poslovanja isključivo u svrhu nabavke proizvoda ili prikupljanja informacija za sebe“ je nejasno definisano i postavlja se pitanje šta uopšte podrazumijeva prikupljanje informacija za sebe. Postojeće rješenje će stvarati velike konfuzije u primjeni. Zakon mora biti precizan i jasan i treba se ostaviti što manje prostora za različita tumačenja.

Pojam „pripremne djelatnosti“ nije u skladu sa Klasifikacijom djelatnosti BiH 2010 (Sl. glasnik BiH broj: 47/10), odnosno Klasifikacija ne poznaje pojam „pripremne djelatnosti“. Smatramo da ovaj zakon mora biti usklađen sa svim drugim zakonima i aktima koji regulišu ovu materiju.

Stav 6. je neprecizno definiran i takva odredba je neprimjenjiva u praksi, jer dovodi do situacije da kontrolni organi, sudovi i poslodavci istu odredbu tumače i primjenjuju na različite načine. Ovakva formulacija ne znači ništa. Ukoliko zakonodavac smatra da ovu odredbu treba definisati onda je treba definisati na način da ona mora biti jasna i precizna bez ostavljenog prostora za manipulacije i pogrešna tumačenja.

Članom 6. predložena je izmjena člana 7. Zakona kako bi se spriječila različita tumačenja i konfuzije prilikom primjene Zakona.

Riječ „dokumentovane“ je suvišna jer u skladu sa načelom dokumentovanosti i Zakonom o računovodstvu i reviziji, svaki rashod i svaka dobit mora biti dokumentovana. Kako bi se spriječila pogrešna primjena u praksi sudova i kontrolnih organa, predlažemo brisanje riječi „dokumentovane“.

U stavu 6. propisano je da sve naknade, takse i drugi javni prihodi ulaze u poresku osnovicu. Formulacija odredbe „takse, naknade i drugi javni prihod“ je vrlo široko određen i stvara se previše prostora za različita tumačenja od pojedinaca, institucija i inspektora. Troškovi nastali npr. za izdavanje licenci, garancije, takse koje špediteri plaćaju za svoje komitente i sl. ne mogu biti predmet oporezivanja po ovom zakonu obzirom da su troškovi rashoda prema ovom zakonu plaća porez na dobit a ne rashod. Dobit je razlika između prihoda i rashoda. Troškovi su predmet oporezivanja u skladu sa Zakonom o PDV-u. S druge strane, ukoliko ostane ova odredba, troškovi će biti predmet dvostrukog oporezivanja.

Stav 7. je pleonazam, jer stav 1. propisuje da se ovim članom reguliše poreska osnovica.

Stav 8. se briše i prijedlogom novog člana 8. u *Amandmanu VII* riješena je navedena problematika.

U stavu 9. upotrebljava se pojam „transakcija“ koji ne predstavlja ni pravni ni računovodstveni pojam. Navedena odredba stvara konfuziju jer kontrolni organi, sudovi i poslodavci ne znaju šta podrazumijeva pojam „transakcija koja nije obavljena u poslovne svrhe“ te dovodi do pogrešnog tumačenja i primjene u praksi. Postojeće rješenje je potpuno nejasno i potpuno neprimjenjivo. Ukoliko zakonodavac želi da definiše pojam „transakcija“ onda je taj pojam trebao biti definisan u članu 2. ovog zakona. Ovakva odredba bi bila podsticaj za sivu ekonomiju i kriminal.

Članom 7. predloženo je da se doda novi član kojim će se detaljno regulirati porezna osnovica nerezidenta.

Obzirom da je članom 3. ovog zakona definisano da nerezidenti plaćaju porez na dobit na osnovu rezidentu FBiH, smatramo da se ovim zakonom treba detaljno regulisati porezna osnovica nerezidenta. Do sada su obveznici poreza na dobit iz ovog člana bili u dilemi u vezi sa troškovima koji se mogu alocirati na podružnice. Navedenim prijedlogom bi se riješili

nesporazumi koji su nastajali i mogu nastati u praksi obaveznika, jer se precizno i jasno propisuju troškovi i njihova alokacija na podružnice.

Članom 8. predložena je izmjena člana 8. Zakona, u smislu usklađivanja sa Zakonom o računovodstvu i reviziji i Međunarodnim računovodstvenim standardima.

Zakon o računovodstvu i reviziji u članovima 20-24. regulira poslovne knjige privrednih subjekata. Postojeća odredba daje mogućnost da Zakon o porezu na dobit derogira članove 20-24. Zakona o računovodstvu i reviziji i MRS, te na taj način može stvoriti konfuziju u primjeni od strane poslodavaca, kontrolnih organa i sudova.

Obzirom da je članom 69. Zakona o računovodstvu i reviziji propisana i novčana kazna u slučaju da se poslovne knjige ne vode u skladu sa članovima 20-24. Zakona o računovodstvu i reviziji, privredni subjekti bi bili u izloženi plaćanju kazni zbog pogrešne primjene zakona, a imajući u vidu da je ista oblast regulisana sa dva različita zakona.

Predloženim bi se izbjegla mogućnost derogiranja članova 20 - 24. Zakona o računovodstvu i reviziji.

Članom 9. predložena je izmjena člana 9. Zakona, u smislu usklađivanja sa Zakonom o računovodstvu i reviziji i Međunarodnim računovodstvenim standardima, te sprječavanja mogućnosti različitog tumačenja prilikom primjene Zakona.

MRS br. 12 propisuje da tekući porez za tekuće i prethodna razdoblja treba priznati kao obavezu, u visini u kojoj nije plaćen. Ako već plaćeni iznos za tekuća i prijašnja razdoblja prelazi iznos koji se duguje za ta razdoblja, taj višak treba priznati kao imovinu. Dakle, obračunati plaćeni porez na dobit se ne može propisivati kao porezno nepriznati rashod obzirom da se ne priznaje kao rashod već kao obaveza.

Isti je slučaj sa tačkama e) i g). Naime, ni porez po odbitku nije rashod. MRS 12. propisuje da porezi na dobit također uključuju i druge poreze, kao što su porez po odbitku koji je porezna obveza podružnice, pridruženog društva ili zajedničkog pothvata kod raspodjele izvještajnom subjektu.

Pojam „raspodjela iz kapitala“ u ovoj odredbi je suvišan jer se raspodjela iz kapitala vrši nakon što se plati porez na dobit i nema veze sa dobiti niti sa plaćanjem poreza na dobit. Kapital je vrijednost imovine koju poduzetnik ulaže u poduzetnički pothvat s ciljem ostvarivanja dobiti, pa tako i raspodjela iz kapitala predstavlja raspodjelu imovine koju je više poduzetnika uložilo u poduzetnički poduhvat.

Tačka h) se briše jer je pojam rezervi u ovom članu suvišan, s obzirom da su rezerve dio kapitala i ne mogu biti rashod. Pojam rezervi i rezervisanja su dva različita računovodstvena pojma i ovaj zakon treba te pojmove razlikovati.

Tačka i) je riješena već u členu 7. Također ovakva formulacija tačke i) može se tumačiti na različite načine od strane inspektora u praksi. Napominjemo da zakon treba biti jasan i precizan sa što manje nejasnoća.

Tačka m) propisuje sta je rezervisanje u skladu sa ovim zakonom, a član 13. ovog zakona definiše koja se rezervisanja priznaju kao porezno priznat rashod. Navedena odredba derogira Zakon o računovodstvu i reviziji i nije u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom br. 37 koji detaljnije reguliše rezervisanje. MRS 37. u členu 14. propisuje uslove za priznavanje rezervisanja i naglašava da ukoliko nisu kumulativno ispunjeni navedeni uslovi, rezervisanja se ne priznaju. Postojeće rješenje je u potpunosti u suprotnosti sa MRS. Obzirom da je obavezna primjena Međunarodnih računovodstvenih standarda, u svim oblastima koje oni uređuju, regulisana članom 2. Zakona o računovodstvu i reviziji i Odlukama o objavljivanju i primjeni MRS-a i MSFI-a, ne mogu se drugim zakonom derogirati odredbe Zakona o računovodstvu i reviziji.

Članom 10. predložena je izmjena člana 10. Zakona, u smislu usklađivanja sa Zakonom o računovodstvu i reviziji i Međunarodnim računovodstvenim standardima.

U členu 10. stavu 1. propisuju se rashodi nastali na osnovu administrativnog posla evidentiranja zaliha. Evidentiranje podrazumijeva pregled iz kojeg se vidi da je nešto postojalo, da je nešto urađeno. Obzirom da pojam „evidentiranje“ zaliha ne može imati rashod, smatramo da je neadekvatno upotrebljen pojam „evidentiranje“ u ovoj odredbi, stoga predlažemo pojam „otuđenje“ zaliha koji se upotrebljava u MRS 37.

Također, MRS br. 2 propisuje da su zalihe imovina: a) koja se drže za prodaju u redovnom tijeku poslovanja, b) u procesu proizvodnje za takvu prodaju, ili c) u obliku materijala ili dijelova zaliha koji će biti utrošeni u procesu proizvodnje ili u postupku pružanja usluga. Troškovi nabavke zaliha obuhvataju plaćanje poreza na prosječnu nabavnu cijenu. Zalihe se mogu otuđiti ali se mora platiti porez na vrijednost zaliha.

Članom 2. Zakona o računovodstvu i reviziji i Odlukama o objavljivanju i primjeni MRS-a i MSFI-a propisana je obavezna primjena Međunarodnih računovodstvenih standarda, u svim oblastima koje oni uređuju, i ne mogu se drugim zakonom derogirati odredbe Zakona o računovodstvu i reviziji. Shodno navedenom smatramo da se sve odredbe ovoga zakona moraju uskladiti sa računovodstvenim standardima. U tom smislu potrebno je izmijeniti stav 1. na način kako je definisano. Stav 2. je sada suvišan obzirom da je prijedlogom za izmjenu stava 1. regulisano otuđenje zaliha na vrlo jasan i precizan način.

Članom 11. predložena je izmjena člana 12. Zakona čime će se izbjeći različita tumačenja i primjena u praksi od strane kontrolnih organa, sudova i poslodavaca.

Vrlo teško je procijeniti da li je određen rashod nastao u svrhu poslovne djelatnosti. Primjera radi isti rashod u jednom slučaju može biti priznat u svrhu reprezentacije, a u drugom ne.

Prijedlogom da se troškovi reprezentacije vezuju za ukupan prihod, izbjeci se da se svaki pojedinačni trošak cijeni da li spada u troškove reprezentacije ili ne.

Stav 2. je nejasno propisana odredba, te može dovesti do različitog tumačenja i primjene u praksi kako od poslodavaca tako i od kontrolnih organa, sudova i sl.

U skladu sa članom 32. Zakona o PDV-u obaveznik ne može ostvariti pravo na odbitak ulaznog poreza na izdatke obaveznika i zaposlenih lica za reprezentaciju. Obzirom da se reprezentacija tretira kao i svaki drugi trošak privrednog subjekta i ne postoji pravo na odbitak PDV-a, reprezentacija za privrednog subjekta predstavlja rashod a ne dobit. Imajući u vidu da porezni obaveznik ne može dobiti ostvariti pravo na odbitak PDV-a za reprezentaciju, predlažemo da se ovim Zakonom jasno precizira da se troškovi reprezentacije porezno priznaju sa plaćenim PDV računima.

Članom 12. predložena je izmjena člana 13. Zakona čime će se izbjeći manipulacije putem rezervisanja i izvršiti usklađivanja sa Međunarodnim računovodstvenim standardima.

Pravno lice ukoliko ne potroši formirana rezervisanja jedne godine, prihodovaće ih sljedeće godine i na taj način ulaze u dobit pravnog lica. Također, ova odredba je u suprotnosti sa MRS-om.

Prema odredbama MRS br. 37: „Budući događaji koji mogu utjecati na iznos potreban za podmirivanje obveza trebaju se odraziti u iznosu rezerviranja ako postoji dovoljno objektivan dokaz da će oni nastati.“ Dakle, prema navedenoj odredbi mora postojati objektivan dokaz da će nastati budući događaj zbog kojeg je potrebno formirati rezervisanja a što nije definisano u postojećem rješenju. Smatramo da se i ova odredba mora uskladiti sa MRS-om. Obavezna primjena Međunarodnih računovodstvenih standarda, u svim oblastima koje oni uređuju, regulisana je članom 2. Zakona o računovodstvu i reviziji i Odlukama o objavljivanju i primjeni MRS-a i MSFI-a, i ne mogu se drugim zakonom derogirati odredbe Zakona o računovodstvu i reviziji.

Obzirom da prema posebnim propisima određeni proizvodi imaju duži garantni rok, pa čak i do sedam godina, potrebno je povećati postotak od godišnjeg prihoda kojim se finansiraju rezerviranja.

Predloženom odredbom izbjeći će se pogrešno tumačenje i primjena pojma promet, obzirom da je suviše upotrijebljen. Pojam promet i prihod su dva različita ekonomska pojma, tj. promet je mnogo širi pojam od prihoda, te moguće da bi ovakva odredba izazvala konfuziju prilikom određivanja iznosa koji se izdvaja za rezervisanja za buduće troškove. Primjera radi, prodaja i prenos robe predstavljaju prihod a ne promet, te stoga je u ovoj odredbi adekvatniji pojam prihod.

MRS br. 37 koji reguliše rezervisanja ne propisuje rezervisanja na ime rabata i popusta, te brisanjem pojmova „rabat“ i „popust“ izbjeći će se da Zakon o porezu na dobit derogira MRS. Članom 2. Zakona o računovodstvu i reviziji propisano je da se MRS obavezno primjenjuju na teritoriji FBiH.

Članom 13. predložena je izmjena člana 14. Zakona, u smislu usklađivanja sa Međunarodnim računovodstvenim standardima.

Rezervisanja su računovodstveni pojam i regulisani su Međunarodnim računovodstvenim standardom sa kojima se treba uskladiti i ovaj zakon. MRS 37. u članu 14. propisuje: „Rezervisanje treba priznati kada:

- a) subjekt ima sadašnju obvezu (zakonsku ili izvedenu) kao rezultat prošlog događaja;
- b) je vjerovatno da će podmirenje obveze zahtijevati odliv resursa koji utjelovljuju ekonomske koristi;
- c) se iznos obveze može pouzdano procijeniti.

Ako navedeni uvjeti nisu ispunjeni, rezerviranje ne treba priznati.“

Obzirom da je obavezna primjena Međunarodnih računovodstvenih standarda, u svim oblastima koje oni uređuju, regulisana članom 2. Zakona o računovodstvu i reviziji i Odlukama o objavljivanju i primjeni MRS-a i MSFI-a, ne mogu se drugim zakonom derogirati odredbe Zakona o računovodstvu i reviziji.

Članom 14. predložena je izmjena člana 15. Zakona, u smislu usklađivanja sa Međunarodnim računovodstvenim standardima.

MRS 12 propisuje da se troškovi istraživanja priznaju kao rashod pri određivanju računovodstvene dobiti razdoblja u kojem nastanu, mada se može dopustiti da bude odbitna stavka pri utvrđivanju oporezive dobiti (poreznog gubitka) tek u kasnijem razdoblju. Stoga predlažemo da se navedena odredba uskladi sa MRS-om.

Članom 15. predložena je izmjena člana 16. Zakona, s ciljem utvrđivanja istovjetnog poreznom tretmana za sve vrste tehničkih rezervi.

Tehničke rezerve osiguranja društva za osiguranje su OBAVEZNA formirati na temelju odredbi člana 56. Zakona o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju (Službene novine FBiH, broj 24/05 i 36/10). Društva za osiguranje su obavezna formirati tehničke rezerve za pokriće budućih obaveza iz osiguranja i eventualnih gubitaka zbog rizika koji proizlaze iz poslova osiguranja. Temeljem toga, društva za osiguranje su obavezna na kraju svakog obračunskog perioda vršiti procjenu svojih obaveza i iste knjigovodstveno iskazivati u pasivi svog bilansa stanja.

Bliže uređivanje načina i visine formiranja tehničkih rezervi osiguranja uređuje Agencija za nadzor osiguranja Federacije BiH svojim podzakonskim aktima:

- (1) Pravilnikom o tehničkim rezervama
- (2) Mjerilima - za svaku vrstu rezervacija (rezervacija premija i rezervacija šteta)
- (3) Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja IFRS 4 i
- (4) Međunarodnim računovodstvenim standardima.

Pravilnikom o tehničkim rezervama ("Službene novine Federacije BiH", broj 80/06) u članu 2. stav 1) propisane su slijedeće vrste tehničkih rezervi:

- rezerve za prijenosne premije,
- rezerve šteta,
- rezerve za bonuse i popuste,
- matematičku rezervu i
- ostale tehničke rezerve osiguranja.

Temeljem prednjeg, u zakonu je potrebno utvrditi istovjetan porezni tretman za sve vrste tehničkih rezervi.

Zbog specifičnosti djelatnosti osiguranja, osiguravatelji nisu u prilici na jednostavan način evidentirati i iskazivati sve svoje obaveze u momentu sačinjavanja finansijskih izvještaja, kao što je to slučaj u većini privrednih društava. Za što bolju procjenu ovog dijela svojih obaveza osiguravatelji koriste jako složene standardne aktuarske i ostale naučne metode koje Agencija za nadzor osiguranja Federacije BiH propisuje Mjerilima - za svaku vrstu tehničkih rezervi. Dakle, u pogledu formiranja tehničkih rezervi nema proizvoljnosti i društva su obavezna postupiti na precizno propisan način.

Međunarodni standard finansijskog izvještavanja 4 (IFRS4), koji se odnosi na ugovore osiguranju propisuje obavezu vršenja tzv. LAT testa (Liability adequacy test - test adekvatnosti obaveza), kojim se ispituje da li su knjigovodstveno iskazane vrijednosti obaveza adekvatne. Ukoliko LAT test pokaže da je knjigovodstvena vrijednost obaveza iz osiguranja neadekvatna, u odnosu na procijenjene buduće novčane tokove, razlika se u cijelosti priznaje u dobit ili gubitak. Međunarodni računovodstveni standardi ne dopuštaju formiranje tehničkih rezervi za događaje koji nisu nastali prije datuma sačinjavanja finansijskih izvještaja, što znači da se sve procijenjene obaveze odnose na štete koje su već nastali, bez obzira da li su prijavljene ili ne. Jednom riječju, tehničke rezerve predstavljaju buduće obaveze prema osiguranicima i ni u kom smislu ne mogu biti predmetom oporezivanja.

Obzirom na funkciju i značaj tehničkih rezervi osiguranja, njihovo formiranje i korištenje se strogo nadzire od strane Agencije za nadzor osiguranja Federacije BiH, koja svojim nadzorom štiti interese klijenata osiguranja obavezujući društva za osiguranje da tehničkim rezervama osiguranja obezbijede stabilno poslovanje i izmirenje svojih budućih obaveza po zaključenim ugovorima osiguranja.

Pored naprijed navedenog, potrebno je ukazati da različit porezni tretman zakonom propisanih rezervi u bankama u odnosu na tehničke rezerve osiguranja dovodi osiguravajuća društva u neravnopravan položaj, što nije u skladu sa odredbama Ustava Federacije BiH i dovodi u pitanje održivost takvog pravnog rješenja.

Članom 16. predložena je izmjena člana 17. Zakona, u smislu jasnijeg tumačenja zakonske odredbe.

Naime, stav 1. alternativno postavlja uslove određene tačkama a) i b) veznikom „ili“ a sa druge strane formulacijom „pod uslovima“ može se tumačiti da se uslovi primjenjuju kumulativno.

Pravno je nemoguće u istoj odredbi postaviti uslove i alternativno i kumulativno, te ovakva formulacija može dovesti do nesporazuma u praksi.

Članom 17. predloženo je da se briše član 18. Zakona, jer je štetan po privredu FBiH, obzirom da sadrži niz pojmova koji mogu biti predmet različitih tumačenja.

Prvenstveno, formulacija „instrumentima *uzetim* od povezanih lica“ je potpuno nejasan. Pojam „uzetih“ ne znači ništa u ekonomskom niti pravnom smislu.

Pojam „instrument“ je npr. finansijski ugovor, a finansijski ugovor može biti kupoprodajni ugovor, nije precizno određeno na šta se odnosi termin instrument. Pojam „funkcionalni ekvivalent“ također je neprecizno određen. Postavlja se pitanje da li je to npr. dogovorena provizija ili penali.

Stav 2. je u potpunosti neprimjenjiv u praksi jer propisuje da finansijski rashodi koji se mogu pripisati iznosu koji prelazi odnos 4:1 predstavljaju porezno nepriznat rashod. Dakle, u konkretnom slučaju privrednom subjektu koji ima osnivački kapital 2000 KM ne priznaje se kao porezno priznat rashod kreditno zaduženje u iznosu višem od 8000 KM. Navedena odredba može izazvati ogromne štetne posljedice za privredne subjekte.

Nejasan je i pojam „upisani kapital“ koji nije obrazložen u članu 2. ovog zakona i postavlja se pitanje da li se odnosi na uplaćeni upisani ili neuplaćeni kapital.

Članom 18. predložena je izmjena člana 19. Zakona, u smislu usklađivanja sa Zakonom o računovodstvu i reviziji i Međunarodnim računovodstvenim standardima.

Član 27. Zakona o računovodstvu i reviziji propisuje obračun amortizacije. U skladu sa MRS 16. član 6. i MRS br. 38 član 8. amortizacija je sustavni raspored amortizirajućeg iznosa imovine tijekom korisnog vijeka upotrebe. Predloženim izmjenama u stavu 2., odnosno brisanjem pojmova „ceste i željeznice“ koje nemaju vijek upotrebe, izbjeci se se derogiranje odredbi MRS.

Pojam „hardver“ predstavlja opremu i zbog toga je potrebno navedeni pojam regulisati u tački c).

Obzirom da amortizacija u skladu sa MRS br. 16 i 38 podrazumijeva vijek upotrebe a stoka kao i uzgoj usjeva nema vijek upotrebe, predlažemo brisanje tački f) i g).

U skladu sa članom 88. MRS br. 38 subjekt će procijeniti ima li nematerijalna imovina ograničeni ili neograničeni korisni vijek upotrebe te ako je ograničen, odrediti dužinu korisnog vijeka upotrebe ili broj proizvoda ili drugih sličnih jedinica koje čine taj vijek. Nematerijalnu imovinu za koju, temeljem analize svih relevantnih čimbenika, ne može predvidjeti rok do kojeg će moći stvarati neto novčane priljeve subjektu, subjekt će tretirati kao imovinu s neograničenim korisnim vijekom upotrebe. Shodno članu 97. MRS. br. 38. amortizirajući iznos neke nematerijalne imovine s ograničenim korisnim vijekom trajanja treba se sustavno rasporediti tijekom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe.

Dakle, određivanje porezno priznate stope amortizacije nematerijalne imovine je u suprotnosti sa MRS br. 38. Predloženom izmjenom spriječilo bi se odredbe ovog zakona derogiraju odredbe MRS i Zakonu o računovodstvu i reviziji. Shodno Zakonu o računovodstvu i reviziji, amortizacija se ne obračunava na stalna sredstva, kojima se ne može odrediti vijek korištenja ili kapacitet u vremenu korištenja. U ovom slučaju se pogrešno tumači i shvata pojam amortizacije i ispravke. U slučaju kada se ne može odrediti vrijeme korištenja ili kapacitet korištenja u roku korištenja, nema ni amortizacije.

Stav 4. je potrebno brisati jer samo osnovno sredstvo može imati amortizaciju, ne i potrošni materijal. S tim u vezi, pitanje je da li osnovno sredstvo može biti u iznosu do 1000 KM.

Novim stavom 3. odredbe ovog zakona se usklađuju sa Zakonom o računovodstvu i reviziji i MRS-om jer se dugoročna imovina vodi u vanbilansnoj evidenciji kad je otpisana i kada iznosi nula.

Članom 2. Zakona o računovodstvu i reviziji i Odlukama o objavljivanju i primjeni MRS-a i MSFI-a propisana je obavezna primjena Međunarodnih računovodstvenih standarda, u svim oblastima koje oni uređuju, i ne mogu se ovim zakonom derogirati odredbe Zakona o računovodstvu i reviziji.

Članom 19. predložena je izmjena člana 20. Zakona, u smislu definiranja da se pravo na amortizaciju regulira u skladu sa procentom korištenja u okviru 24h.

Ne može se amortizacija imovine posmatrati isto u privrednom subjektu u kojem se koristi 8h u okviru 24h ili 24h u okviru 24h.

Članom 20. predložena je izmjena člana 21. Zakona, radi usklađivanja sa drugim važećim zakonima.

Naime, prihodi koji se ostvaruju po osnovu učešća u kapitalu drugog obaveznika su regulirani i drugim zakonima, poput Zakona o računovodstvu i reviziji. Postojeća odredba mogla bi dovesti do nejednake regulacije putem različitih propisa a samim tim stvoriti konfuziju prilikom tumačenja od strane kontrolnih organa, sudija i poslodavaca.

Članom 21. predložena je izmjena člana 22. Zakona, radi otklanjanja mogućnosti pogrešnih tumačenja i pogrešne primjene zakonske odredbe.

Prema postojećem rješenju u poreznu osnovicu poreznog obaveznika ulaze otpisana potraživanja a koja se kasnije naplate ili za koja povjerilac povuče tužbu ili prijedlog za izvršenje ili prijavu u stečajnu ili likvidacionu masu. Pojmovi „stečaj“ i „likvidacija“ podrazumijevaju dva različita postupka koja su definisana sa dva različita zakona, a mora se uzeti u obzir i da se likvidacija može provesti bez stečaja, a ovaj zakon posmatra stečaj i likvidaciju kao jedan postupak. Zbog toga može doći do pogrešnih tumačenja u praksi kao i pogrešne primjene navedene odredbe.

S druge strane u praksi dolazi do situacije da se otpisana potraživanja ne naplate u 100% iznosu u kojem su otpisana. Shodno tome, predlažemo da ovakva potraživanja ulaze u poreznu osnovicu samo do visine naplaćenog ili realno iskazanog prihoda.

Članom 22. predloženo je brisanje stava 2. člana 23. Zakona.

Stav 2. je nejasno formulisan. Postavlja se pitanje šta u ovom slučaju znači pojam „ulaze“. Da li se to odnosi na svojstvo olakšice ili dodatka i da li su nastale po osnovu rezervisanja. Ovakvim predlogom bi se spriječilo da u praksi dođe do različitih tumačenja od strane pravnih lica kao i inspektora, pa čak i dvostrukog oporezivanja koje bi se neminovno pojavilo ukoliko se ne ispravi ovakva odredba.

Članom 23. predloženo je brisanje stava 2. člana 24. Zakona.

U ovom stavu sporna je „transakcija prodaje“, jer prodaja kao ekonomski pojam ne može postojati bez prihoda, tj. mora postojati prihod ili rashod a svaki prihod mora biti dio bilansa uspjeha. Otudjenje je rashod i ne postoji drugi način prenosa imovine koji ova odredba navodi. U ovoj odredbi miješa se pojam kapitala i sredstva, što je potrebno ispraviti obzirom da su to dva različita pojma u računovodstvu.

Članom 24. predložena je izmjena člana 25. Zakona, u smislu da se priznaje porezni gubitak koji je nastao u inostranstvu.

Porezni gubitak obaveznika treba da se priznaje svakako, pa tako i u slučaju kada je nastao van teritorije Federacije, odnosno u Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu, kao i poreznog gubitka koji je nastao u inostranstvu.

Članom 25. predložena je izmjena člana 30. Zakona, u smislu da je potrebno definirati pojmove stečaja i likvidacije u odredbama zakona.

Naime, stečaj se može završiti likvidacijom ali i ne mora. Likvidacija znači prestanak postojanja firme, a stečajem se firma ne zatvara, odnosno ona može da nastavi poslovanje. Pored toga u likvidaciji postoji višak imovine pa se može govoriti o vrijednosti imovine koja iz toga proizilazi. Međutim u stečaju viška imovine nema, te je u stavu 2. stečaj suvišan.

Članom 26. predložena je izmjena člana 31. Zakona, u smislu smanjenja porezne stope.

Smanjenje porezne stope po kojoj se plaća porez na dobit djeluje stimulatивно za nove investicije, naročito strane. Smanjenjem će se postići najmanje neutralan efekat naplate poreza.

Stopa u Crnoj Gori je devet %, na Kosovu je pet %, a u zemljama okruženja gdje je porezna stopa deset %, 12%, ili više, postoji veliki broj poreznih olakšica, tako da je on realno puno manji.

Članom 27. predložena je izmjena člana 36. Zakona, a odnosi se na poreske olakšice po osnovu izvoza i umanjenje poreske obaveze u skladu sa investiranjem koje izvrši porezni obveznik.

Potpuno je neopravdano zahtijevati da se samo za investicije iz vlastitih sredstava ostvaruje pravo na poreznu olakšicu. Cilj države je da se investiranjem podiže konkurentnost domaće privrede, veće zapošljavanje a po tom osnovu i veće punjenje budžeta i vanbudžetskih fondova. Pri tome je potpuno nebitno da li te investicije potiču iz vlastitih sredstava, kredita, lizinga ili bilo čega drugog.

Proizvodna oprema nije pojam koji poznaju MRS. MRS poznaju samo stalna sredstva.

Nadalje, postojeći stav 3. je nepotreban, jer je riječ o pravnom pleonazmu, a također je nebitno u koju vrstu stalnih sredstava se ulaže.

Također, smatramo da ukidanje ranije postojećih olakšica donošenjem ovog zakona ima višestruko negativne i nenadoknadljive posljedice na ukupnu privredu Federacije Bosne i Hercegovine. Razvoj proizvodnje i izvoza za sobom povlači razvoj svih ostalih privrednih sektora u državi. Radna mjesta otvorena u proizvodnji, višestruko se multipliciraju na otvaranje novih radnih mjesta u trgovini i uslužnim djelatnostima te se samim time povećava dobit privrednih subjekata u tercijarnom sektoru.

Olakšice koje su važile ranije omogućavale su i poticale „zdrave“ privredne subjekte u Federaciji, kao i strane investitore, da ostvarenu dobit usmjeravaju u proizvodnju i na taj način, umjesto izvlačenja kapitala stvaraju novu vrijednost, otvaraju nova radna mjesta u proizvodnji i povećavaju konkurentnost same države. Ukidanje tih poreznih olakšica je kratkoročno „zakrpilo“ budžetske rupe dok dugoročno dovodi do „gušenja“ proizvodnje i izvoza, izvlačenja stranog kapitala, smanjenja novih investicija i radnih mjesta, a što bi ozbiljno utjecalo i na ukupnu ekonomsku te političku stabilnost države.

U nedostatku poreznih olakšica „zdravi“ privredni subjekti koji predstavljaju nositelje razvoja države svoj kapital će „izvući“ i preusmjeriti u susjedne države (Slovenija i Hrvatska) koje trenutno važećim zakonskim propisima u vidu poreznih olakšica stimuliraju ulaganje u proizvodnju i zadržavanje ostvarene dobiti u temeljnom kapitalu društva.

Zbog navedenog, nesporno je da su izmjene poreznih olakšica ovim Zakonom o porezu na dobit dugoročno proizvele kontraefekt. Naime, destimuliranje proizvođača i izvoznika koji čine nositelje razvoja države (realni sektor), dovodi i do slabljenja privrednih subjekata u tercijarnom sektoru (trgovina, uslužne djelatnosti) te analogno tome i smanjenja prihoda države ostvarenog od ubiranja poreza na dobit u apsolutnom iznosu.

Računica je vrlo jednostavna: privredni subjekt koji ne ostvaruje dobit ne može ni platiti porez na dobit.

Smatramo da su upravo porezne olakšice prema ranijem Zakonu o porezu na dobit (stimuliranje izvoza, odnosno stvaranje nove vrijednosti) bile odlično rješenje jer su

omogućavale cjelokupnoj privredi Federacije bolje poslovne rezultate a samim time i veći prihod državi ostvaren ubiranjem poreza na dobit.

Na temelju navedenog, nesporno je da je ukidanje poreznih olakšica negativno utjecalo na sve:

- država ostvaruje manji prihod od ubiranja poreza na dobit ali i ostalih povezanih poreza slabljenja privrede;
- proizvođači i izvoznici su primorani ostvarenu dobit izvlačiti iz FBiH i usmjeravati u susjedne države;
- strani investitori svoj kapital će uložiti u države sa povoljnijom poreznom politikom a postojeći će premjestiti proizvodnju u susjedne države;
- privredni subjekti u tercijarnom sektoru (trgovina, uslužne djelatnosti) ostvariti će lošije poslovne rezultate a što će dovesti do smanjenja radnih mjesta te ubiranja prihoda od poreza;
- slabljenje privrede dovest će do zatvaranja privrednih subjekata, smanjenja radnih mjesta, a što će najviše osjetiti građani države slabljenjem standarda ali i država kojoj će se smanjiti prihodi od drugih povezanih poreza (porez na dohodak, porez na dodanu vrijednost, doprinosi za zaposlene i sl.).

Članom 28. predložena je izmjena člana 37. u smislu definiranja da se poreskom obvezniku umanjuje porez na dobit za novoprimljene zaposlenike:

- 100% za prvu godinu
- 75% za drugu godinu
- 50% za treću godinu
- 25% za četvrtu godinu.

Također, definirano je da porezni obveznik ima pravo na porezno priznati rashod u visini četverostrukog iznosa bruto plaće isplaćene zaposlenim osobama sa invaliditetom.

Kao alternativno rješenje predlažemo izmjenu člana u smislu da porezni obveznik ima pravo na porezno priznati rashod u visini dvostrukog iznosa bruto plaće isplaćene novoprimljenim zaposlenima ukoliko je trajanje ugovora o radu najmanje na period 6 mjeseci sa punim radnim vremenom, ili na kraće razdoblje, ali koje u kontinuitetu traje minimalno 6 mjeseci i pod uvjetom da novoprimljeni zaposleni nije bio zaposlen kod poreznog obveznika ili povezanog lica u prethodnoj jednoj godini. Porezni obveznik ima pravo na porezno priznati rashod u visini četverostrukog iznosa bruto plaće isplaćene zaposlenim osobama sa invaliditetom.

Poreske olakšice po osnovu novog zaposlenja pokrenut će nova zapošljavanja. Nova zapošljavanja ujedno znače veću potrošnju, čime se obezbjeđuje veće punjenje budžeta i vanbudžetskih fondova. Usvajanjem predloženog rješenja pokazat će se da vlast vodi brigu o građanima, njihovom zapošljavanju, a samim tim i smanjenju odliva radne snage u države izvan BiH.

Također, u trenutno važećem zakonu je potpuno neopravdano zahtijevati da novozaposleni nije radio pet godina kod poreznog obaveznika ili povezanog lica. Period od 12 mjeseci je sasvim dovoljan da bi se izbjegle manipulacije.

Što se tiče poreznih olakšica za slučaj zapošljavanja osoba sa invaliditetom one su veoma bitan poticaj za koji smatramo da bi trebalo regulisati ovim zakonom. Naime, na taj način pruža se prilika za zaposlenjem socijalno osjetljivim kategorijama. Profesionalna rehabilitacija, osposobljavanje i zapošljavanje lica sa invaliditetom je od posebnog javnog interesa.

Imajući u vidu da član 48. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju lica s invaliditetom predviđa da pravno i drugo lice koje zapošljava lice sa invaliditetom (u daljnjem tekstu: poslodavac) ima pravo na porezne olakšice utvrđene poreskim propisima, smatramo da ovaj Zakon treba navedene olakšice regulisati.

U prilog tome ide i argument da mnogi međunarodni dokumenti propisuju da države članice trebaju poduzimati mjere ekonomske i fiskalne politike u cilju zapošljavanja osoba sa invaliditetom. *Konvencija MOR-a o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju invalida (br. 159)* u članu 3. propisuje da svaka članica treba preduzeti mjere u cilju unapređenja zapošljavanja invalida na otvorenom tržištu rada. *Standardna pravila za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom u pravilu br. 16 stav 3.* koji se odnosi na ekonomsku politiku propisuju da: Nadležne vlasti Bosne i Hercegovine, entiteta i Distrikta Brčko trebaju razmotriti uporabu ekonomskih mjera (zajmova, poreznih izuzeća, posebice izdvojenih sredstava donacije, specijalnih fondova itd.) radi stimulacije i podupiranja jednakopravnog sudjelovanja osoba s invaliditetom u društvu. Navedeni standardi su u skladu sa Odlukom o prihvatanju „Standardnih pravila za izjednačavanje mogućnosti za osobe sa invaliditetom“ (Sl. glasnik BiH broj: 41/03). Nadležni organi vlasti u Bosni i Hercegovini, entiteti i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, obvezni su primjenjivati i zajedničkim djelovanjem provoditi aktivnosti u cilju poboljšavanja položaja osoba sa invaliditetom.

U skladu sa Međunarodnim konvencijama koje regulišu oblast zapošljavanja invalidnih osoba, a koje je BiH potpisala i ratifikovala, postoji obaveza potpisnica da u svom zakonodavstvu obezbijede stimulatívne mjere za zapošljavanje invaliditetnih osoba, a naročito poticaj u poreznoj politici.

Smatramo da bi uvođenje ovog poticaja predstavljalo mjeru kojom bi unaprijedilo zapošljavanje osoba sa invaliditetom u FBiH.

Članom 29. predložena je izmjena člana 38. Zakona, u smislu da kamata mora biti neoporeziva kategorija, stoga se na kamatu ili njen funkcionalni ekvivalent po finansijskim instrumentima i aranžmanima ne treba obračunavati ni porez po odbitku.

Članom 30. predložena je izmjena člana 41. Zakona, u smislu usklađivanja sa Zakonom o računovodstvu i reviziji.

Zakon o računovodstvu i reviziji u članovima 42. i 43. reguliše konsolidovane finansijske izvještaje. Navedeni članovi ne propisuju obavezu postojanja odluke društava učesnika da su saglasni sa konsolidacijom. Imajući u vidu navedeno sasvim jasno da predložena tačka b) ovog Zakona derogira članove 42. i 43. Zakona o računovodstvu i reviziji koji je usklađen sa MRS-om i MSFI-om. Predložena izmjena će izbjeći različitu regulaciju i primjenu i spriječiti konfuziju koja može nastati zbog neusklađenosti propisa kako od strane kontrolnih organa tako i od strane sudova i samih poslodavaca.

Članom 31. predloženo je brisanje tačke c) u stavu 2. člana 45, jer je nejasna i može dovesti do različitih tumačenja. Pojam „preprodajna“ nije adekvatan. Naime, postavlja se pitanje šta je to preprodajna cijena, a navedeni termin nije pojašnjen u članu 2. koji propisuje definicije pojmova koji se koriste u ovom zakonu niti u bilo kojem drugom propisu. To će imati za posljedicu ogromne probleme u primjeni zakona od strane kontrolnih organa, sudova i poreskih obaveznika, što može prouzrokovati štetu za poslodavce a time i nesigurnost za investitore.

Članom 32. predložena je izmjena člana 55. Zakona, s ciljem sprječavanja različitih tumačenja u praksi.

Prenos imovine podrazumijeva pored prenosa imovine kod prodaje i prenos imovine kod poklanjanja imovine. Navedena odredba preširoko određuje navedeni pojam i može dovesti do različitih tumačenja u praksi. To bi na primjer značilo da obaveznik ne može prodati dio imovine da bi izmirio svoja dugovanja prema državi ili uposlenicima.

Članom 33. predložena je izmjena člana 58. jer su kazne u postojećem Zakonu nesrazmjerne trenutnoj ekonomskoj situaciji u BiH i potrebno ih je uskladiti i smanjiti u skladu sa našom realnom ekonomskom situacijom kako za pravna, tako i za fizička lica (odgovorna).

Također predlažemo da se u Zakonu u kaznenim odredbama uvedu kazne za organe, ovlaštena lica u organima, te službena lica koja sprovode Zakon kako smo definisali u prijedlogu. Time će se direktno uticati na smanjenje mita i korupcije i doprinijeće se efikasnijem i pravednijem provođenju zakona.

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u Budžetu Federacije BiH.